

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

fra Retspolitisk Forening

vedrørende rapport afgivet af arbejdsgruppen om en styrket indsats
over for ofre for forbrydelser

Justitsministeriets sagsnummer 2009-730-0908

Retspolitisk Forening skal indledningsvis bemærke, at rapporten gennemgående er udtryk for en dybdegående, grundig og saglig behandling om spørgsmålet vedrørende retsstillingen for ofre ved forbrydelser.

Følgelig ønsker foreningen nedenfor alene at kommentere enkelte af rapportens emner, der har givet anledning til nærmere overvejelser i foreningen.

Retspolitisk Forening har desværre ikke haft mulighed for at kommentere rapporten inden den fastsatte høringsfrist. Den forsinkede fremsendelse beklages.

Ad kap. 2 - Bistandsadvokatorordningen

I rapporten overvejes det, hvorvidt adgangen for det formodede offer og dets bistandsadvokat til under en straffesag at kunne fremføre sine synspunkter bør udvides, og det konkluderes, at udtalelser om det strafbare forholds konsekvenser bør kunne tillades, når der ikke bliver tale om lange og følelsesmæssige redegørelser. Tilsvarende bør også anklagemyndigheden i et vist omfang efter den tilkendegivne opfattelse i rapporten kunne udtrykke offerets syn på den mulige forbrydelse.

Det er ud fra det beskrevne uklart, hvorvidt der i forbindelse hermed åbnes for egentlige ”impact statements”, som kendes fra US-amerikansk retspleje.

Foreningen finder det positivt, at mulige ofre for forbrydelser i større grad end hidtil tillægges muligheden for at fremføre deres syn på den mulige forbrydelse, herunder såvel i skærpende som i formildende retning for vurderingen af den mulige gerningspersons handlinger, og at anklagemyndigheden tillige i et vist omfang kan inddrage dette. Det må dog understreges, at forpligtelsen til at efterforske og retsforfølge mulige forbrydelser fortsat påhviler staten (politiet og anklagemyndigheden), og at der i vidt omfang skal anlægges en objektiv, ikke subjektiv, vurdering af det muligt begåede forhold set i forhold til gældende ret. Herunder er det vigtigt at fremhæve, at

bistandsadvokaten ikke må tillægges en funktion som anden-anklager, hvilket der er potentiel risiko for, navnlig når bistandsadvokaten gives mulighed for at udtale sig, før skyldsspørgsmålet er fastslået.

Konfliktrådsordningen

I rapportens behandling af konfliktrådsordningen, der har været landsdækkende siden 1. januar 2010, drøftes spørgsmålet om, hvorvidt konfliktråd kan fungere som et *alternativ* til straf, ikke. Det er således forudsat, at den nuværende ordning videreføres, hvorefter det formodede offers og den formodede gerningspersons ønske om konfliktrådsbehandling og behandlingens eventuelle gennemførelse som udgangspunkt ikke har indflydelse på, om der idømmes en straf, men alene kan indgå som en formildende omstændighed ved strafudmålingen.

Det bør – af hensyn til såvel det mulige offer som den mulige gerningsperson, samt for styrkelse af konfliktrådets placering og rolle i samfundet - i videre omfang end sket i rapporten vurderes, hvorvidt konfliktrådsbehandling i visse tilfælde vil kunne træde i stedet for straffesagsbehandling helt overordnet, vil kunne udgøre et alternativ til en domfældelse i tilfælde af at en straffesag gennemføres, eller om konfliktrådet som en mellemvej vil kunne hjemle strafbortfald.

Offerfond

Foreningen kan tilslutte sig de nævnte principielle betragtninger om en offerfond, men advarer mod en potentiel overbetoning af bodstankegangen. Såfremt en tiltalt ved en straffesag kendes skyldig og idømmes en frihedsstraf, er denne som udgangspunkt udtryk for straffen i sig selv, i det omfang der ikke tillige idømmes øvrige foranstaltninger. Det er derfor vigtigt, at bidraget fra en dømt til en offerfond alene skal være udtryk for en genopretningstankegang, hvorved gerningspersonen kan hjælpes til at sone sin handling over for samfundet, samt en påmindelse om handlingens alvor, og ikke egentlig kommer til at være udtryk for en tillægsstraf eller anden sanktion af pønål karakter, hvilket sammen med frihedsberøvelsen ville kunne udgøre en art dobbeltstraf. Heraf følger også, at det bør undgås, at eventuelle bidrag til offerfonden gøres uforholdsmæssigt store.

Endvidere fremgår det af p. 90 i rapporten, at arbejdsgruppen anfører, at et væsentligt hensyn ved indførelse af en offerfond kan være at ”tydeliggøre, at statsmagten stod på offerets side”, som tilfældet var ved indførelsen af en offerfondsordning i Sverige. Det må fra foreningens side fremhæves, at statsmagten netop ikke ”står på offerets side”, herunder under efterforskningen og en mulig efterfølgende retssag og straffuldbyrdelse, men derimod skal være neutral og søge at finde sandheden i det omfang, det er muligt, herunder lade enhver rimelig tvivl komme tiltalte til gode. Herudover er det et faktum, der også bør inddrages, at skellet mellem hvem der er ”offer”, og hvem der er ”gerningsperson” ikke er sort/hvidt, men kan have forskellig klarhed alt efter omstændighederne. Det bør også mane til forsigtighed med at pålægge dømte at betale bidrag til offerfonden i alle tilfælde af personfarlige forbrydelser.

Afslutningsvis skal foreningen bemærke, at spørgsmålet om børn som vidner og mulige ofre ikke behandles specifikt i rapporten, ud over spørgsmålet om forældelse af adgangen til erstatning efter offererstatningsloven for personer, der som børn eller unge er blevet udsat for seksuelle overgreb. Retspolitisk Forening finder denne mangel uhensigtsmæssig og opfordrer til, at der i fremtidige arbejdsgruppekommissorier og rapporter tages hensyn til de særlige omstændigheder, der er i forbindelse med børn som vidner og mulige ofre.

København, d. 26. januar 2011

Bjørn Elmquist
formand

Beth Grothe Nielsen
lektor, lic. jur.

Emil M. Jelstrup
sekretær